

D A N I C A.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XI.

V Ljubljani 4. svečana 1858.

List 3.

Tri v premislik za predpust.

Dies irae.

(Kakor je Vodnik poslovenil to pesem.)

Dan poslednji pride sila,
Zemlja v prah se bo zvalila,
Prca David in Sembila.

Kaj trepeta bo prebiti:
Vidil bom sodnika priti.
Vsako vest na tank' odkriti.

Čudno grom trobente kliče.
Skozi dole, morje, griče.
Zene k sodbi vse merlice.

Smert stermi, in tud natvora,
Kadar pred sodnika mora,
Stvar, mu dolžna odgovora.

Bukve bodo naraz djane,
Drobno vpričo sveta brane,
Ne bo mislice neznane.

Tedaj pride sodnik zvesti,
Pravdo delat slednji vesti,
Brez podkupa, brez obrestu.

Takrat duša kaj potreče,
Kam sirota se zateče,
Kdar pravične v serce peče?

Kralj prestrašne velikosti,
Raj vračuješ po milosti,
Sodi me po svoj blagosti.

Mili Jezus, ker si zame,
Voljno križ zadel na rame,
Ta dan, prosim, pozri name.

Duše milo si ti ljubil,
Jih neveste v nebo snubil:
Bo li trud zastoj se zgubil?

Sodnik pravdniga mašvanja,
Men dodeli odpusanja,
Zdaj pred dnevam obsojanja.

Duša vboga zdiham kriva,
Rudečica me pokriva,
Milost tvoja naj me vmiva.

Majdaleno odvezuješ,
Diznu svet' raj obetuješ,
Men zaup tud oznanuješ.

Prošnje moje so nevrredne,
Ti daj mihi, želje čedne,
De ne gredem v ognje vedne.

Daj per ovcah mesto meni,
Ne med kozle me zakleni,
Smiljen me na desno deni.

Ločijoč, kar je prekletih,
In na levo stran odštetih,
Reči mi v družbo svetih.

Dol koleno k tlam poderto,
Po spokorno serce sterto,
Molim, nebo stor' odperto.

Dan ta solzni ze prihaja,
Ker iz praha meso vstaja.

De bo sojen clovek krivi,
Daj odpustek mu, Bog živi.

Jezus, smiljeni pastir,
Dari dušam večni mir.

Posvetna nečimernost.

(Iz latinskega. *)

Kdor svet, kar je spoznava,
Ga svet ne zapeljava.

Minljivo, trohljivo,
Gerdobno, gnjusobno je vse,
Kar dati zamore in je.

Člo posvetnjaki zdihvaje
Pripovedujejo, kaj je:

Le sanje, bahanje,
Igrače, zvijaje, le blis,
Le pisana senca in piš.

Al vender vse za svetam

Jo dere, zge s trepetam:

O člove, o člove!
Kam grusto? ne veste, kaj zna:
Goljfat je bega sveta

Je svet od nebes vam drapsi?

Vam strup od mada li slajsi?

Pijati možgani,

O beber, o slepi ste vi:

Kdo vas te postave uči?

Koljk' jih je razuzdanih,
Od slasti vse prezganih;
Gerdobno, gnjusobno,
Nevarno, nemarno žive,
Se večno nesrečne storiš.
Je ura toliko kratka,
Čeravno toliko sladka;
Vredna, de vedna
Nesreca pececa nas žre.
In ogenj peklenški nas zge.

O slepi prilizavci,
Gladuhi pa stiskaveri!
Kupvajte, stiskajte,
Derite, požrite le vse.
Kar giblje se, ziblje in gre.
Imejte sreberne zile,
Čekinov, dnarjev na sile;
Le štejte, in štejte,
Hranite, zaprite; al ná!
Se smert podkupiti ne dá.

Po kaj časti visoke,
Posestva presiroke?
Vse drago in blago,
Posestva, kraljestva mine,
Časti in oblasti zvene.
Mogočne, kakor Meander,
Napoleon in Aleksander,
Poterla, požerla
Že groba trohnoha jih je,
In z njimi oblast njih gnjuje.

Marektera vasa gnada
Čez malo kruha strada:

Bahači, prostaci,
Ležejo, gnjujejo, in zdaj —
Je njih visokosti že kraj,
Kak bogatine tam zdihuje,
Roke k nebesam steguje!

Hladila, zdravila,

Otenja, rešenja le ni, —

Brez upanja večno terpi.

Al Lazar za britkosti,
Uživa vse sladkosti,
Veselsko, angeljsko,
Presrečno in večno živi,
V Božijim naročji sedi,
Po trudu pride počitek,
Gotov po revah uzitek:
Bog srečne nesrečne,
Nesrečne pa srečne storiš,
In k tebi nas pelje le križ.

Zdaj grešnik po rudečih
Vertnicah precvetecih
Se suka, in uka,
Si poje, in svoje vesti
Grizenje z veseljem hladi,
Al kmalo vse to spremine,
Zavrejo ga bolečine,
Bogastvo, oblastvo,
Lepota, berhkota zgnyje,
De smert mu le vrat zavije.

Spoznam svet tvoje hvale,
So le laži in sale,
Ti vabis, pa grabiš,
Z grenkoto sladkoto soliš;
Medu ne, le strup ti deliš,
So taboj se ni več igrati,
Temuč le prav se vojskvati;
Ker jaki vojskavi,
Bojzavci, zmagzavci so le,
Ki sebe in svet zapuste.

Svetnjaki to spoznajte,
In svetu slovo dajte:
Storite, spolnite,
Kar Jezus veleva, le to
Vas pelje v sveto nebo.
Tak vender zdaj se zdramite,
Nepote te zapustite:
Le brumno in umno,
Živite, služite Bogu,
In vest bode polna miru.

Presveti Bog spremili!

Le tebi smo gresli:

Castiti, ljubiti,

Hvaliti, moliti le te.

To srečne so naši želje.

O, Oče naš ti preljubi!

Nikar nas, nikar ne pogubi:

Greh zbisti, uslasi,

Zdihvanje, košanje grenko,

De pridemo k tebi v nebo.

Prelepo devilstvo.

Kako lep in ineniten,
Je deviški čisti rod,
V zaslužnji poglavitni,
Iviale vreden je povzod:
Nar prijetniši Bogu,
In človeštvu vernimu.

Jezus si je porodnico
Ino mater svojo zbral
Le Marijo, čisto Dvico,
Nam izgled in nauk dal,
De je prvi dviški stan,
Ki ga čislaj, o kristjan!

*) To pesem je poleg latinske nekiga Jezuita: „Qui mundum probe noscit, de mundo nihil possit“, kakor smo slišali, poslovenil vis. cast. gosp. I. Holzapfel. Upamo, de nam vis. cast. gospod ne bodo zamerili, de smo se prederžali, jo poobčiti, ker je zares lepa.
Hicinger.

Med učenci je on ljubil
Nar bolj svet'ga Janeza.
Ker je dvistvo bil obljubil,
Zivel čistiga serca;
Krizan Mater mu zroči,
Nji za sina ga pusti.

Venc se čistim ne bo zgubil,
Nar blizej bodo Boga.
Jezus sam jim je obljubil,
Bo jim On za ženina:
Nove pesmi peli mu
Bodo v nebu. Jagnjeta.

O kristjani, vsi cenite
Ta preblagi dviski stan;
Mladi, rajši ga zvolite,
Zlasti se danasnji dan,
Ko z obilnostjo ljudi
Reva rev se vsih množi.

Ako te je Bog postavil
Ze po rodu v revni stan,
Ti ze sam je pot pripravil
Za devistvo, o kristjan!
Poželenje zatajaj,
Dvice se Bogu daruj.

V zakonu nadlog medleti —
Verže rado mir ob tla;
Skozi se čertiti, kleti,
Al ni to že pol pekla?
Se otroci spridijo,
Ko po svetu lazijo.

Ako pa devistvo zvoliš,
Jezus sam je Zenin tvoj.
Njega z mirnim srcem moliš,
On Zveličar je s teboj;
Z njim na duši bogatis,
Vence rajski zadobis.

Če bogat devistvo zvoliš,
Zasluzenje veci imas,
Vbog v duhu Boga molis,
Premoženje vbogim das:
Boš devica Jagnjeta
Spremljal v nebu. Jezusa.

Naj le graja, zaničuje
Blago dvistvo posvetnjak:
Bog deviske posvečuje,
Un ostane pa bedak:
Dvice so že Božje zdaj,
Tam jih čaka sveti raj.

O, devistvo je svetejši
Od zakona, moj kristjan!
Njega zvolit je modrejši,
De si ves Bogu darvan:
Dobro to prevdarite,
Vi, sinovi heere vse.

O kersanska duša, voli
Po poklicu le svoj stan,
Zakon al devistvo, moli,
Prosi pa Boga vsak dan.
Naj ti milostno pove,
Kaj ti je v zveličanje. Burja.

visela okajena, precej velika oljnata podoba Marije Device na črni steni. Zavolj temote pa se je le slabo spoznati dala, ker izbica je dobivala piclo luč le skoz majhno omreženo okence. Pred to podobo na kolena padejo, in brič začne na glas moliti, mati in otroci pa natihama za njim. Začne se pa od deleč bliskati in germeti, velika soparica je bila hudo vreme napravila. V izbi zmirej serčnejši zdihujejo, vreme zunej le hujši in hujši vreši. Neutegama se med strašnim pokam tako zabliška, de je bila temna izbica kakor od nar svitljejšiga solnea razsvitljena. „Že imam, že imam“, veselo zavpije sodnijski služabnik, in kviško skoči: „Marija nas je uslišala!“ Z začudenjem je gledala klečijoca družina razveseljeniga moža, ki je zaporedama klical: „Ze imam, že imam. Marija nas je uslišala!“

Ko se je nekoliko umiril, je jel praviti, kako je svitli blisk ukajeno podobo na steni tako močno razsvitlil, de je na nji dobro razločil prečudno lepo Marijno glavo, ki mu je po njegovih terdih mislih k zaupanju prikimala. Prepričan je, de je s tem očitno odkazana prava pot, po kateri bo družina prevelike nadloge rešena. Ravno včeraj de je z gospod fajmoštram govoril, in od njih zvedil, de hočejo farno cerkev nekaj popravljati, in za en altar podobe poiskati, ako bi bilo moč, iz rok kaciga stariga mojstra. „Kaj velja“, sklene vneti govornik, „ta podoba bo gospod fajmoštru prav po volji in vam bo več prinesla, kot vi pričakujete! — Zanesite se name; lejte, jest bi bil v svoji mladosti imel malar biti, in torej dobro znam podobe omivati. Bom podobo seboj vzel, jo še danes osnažil, in jo na to gospod fajmoštru pokazal, ki take umetne reči dobro poznajo. Krave zdaj ne bom seboj jemal, se bom že jest zato odgovarjal, in če bi imel tudi službo zgubiti! — In zdaj se le še Materi milosti iz globočine serca zahvalimo!“

Družina je med tem okoli njega stala. Na njegovo opominovanje vse drugači vesela, kot pervikrat, na svoje kolena pade, in z gorečnostjo hvalijo Marijo za ta prelepi žark noviga upanja. Na to se priserčno poslové, in obetajo, se skorej zopet veselo viditi. Hudo vreme je minulo, in varno nese brič seboj Marijno podobo. Pridši do ravno kar imenovaniga znamnja, ves hvaležin zopet pred njim poklekne in zdelo se mu je, kakor de bi se mu bila v tretjič Marija nasmehljala. Še nikdar se mu ni ta pot tako kratka in prijetna zdela, desiravno je bil s precej težko podobo obložen.

Kar je pobožni mož pričakoval, je tudi srečno dosegel; gospod fajmošter so se močno zavzeli, ko so podobo zagledali, in rekli so, de je to umetno delo perve verste, za katero z dobro vestjo zamorejo dati 1200 gold, iz cerkveniga premoženja.

Kdo je bil bolj srečen, kot verli sodnijski služabnik; povedal je gospod fajmoštru vso prigodbo, in oba sta hvallila prečudne Božje naredbe in Marijo pomočnico. Veseli so gospod fajmošter plačali dolg revne družine pri sodnii, in verh tega osrečeni družini še toliko dali, de si je zamogla nekaj zemljiša prikupiti, in svoje premoženje tako pomnožiti, de je ni več zasačilo enako pomanjkanje. Čez vse srečna je bila pa ta družina zlasti zato, ker je imela to posebno veselje, de je mogla vsako nedeljo pred Marijno podobo moliti in se hvaliti za toliko milostno rešenje iz tolike nadloge. Usmiljeni brič pa je poznejši drugej službo dobil, in je zdaj spoštovan podobar in zlatar v nekim kraji na Nemškim. (Sonntagsbl.) J. K.

Deklič, varite se grešnih plesov.

Duša, zdravje in življenje je trojno zlahtno blago, ki ga je dobrotljivi gospod Bog v svoji obilni ljubezni podaril človeku na zemlji. Vse lepe reči, ki jih nahajaš na širokim svetu, vse dragote in lepote je on dal človeku v oblast, celo ribe v globokim morji in ptičice, ki veselo letajo nad našimi glavami, je Bog zapovedal, de morajo biti človeku pokorne; gospodstvo čez naše duše, zdravje in živ-

Kersanski brič.

(Resnična dogodba.)

Brič W. je bil kaj dobra duša in poln resnične ljubezni do bližnjiga; zato je bil tudi v vedni vojski med terdo dolžnostjo svojiga stanú in svojim mehkim srcem. Bilo mu je vroč poletenski dan zapovedano, revni, pošteni kersanski družini njeno edino kravo v zastavo vzeti. Ko k revni hišici s težkim srcem popotva, ga pot pelja memo majhniga znamnja, ki je bilo prečisti Devici Marii posvečeno. Tam se ustavi, si obrise svoj pot s čela, ter poklekne pred lesenim omrežjem, skoz katero se je podoba Marije Device kaj prijazno pobožnimu posvečevavcu smehljala.

„O sveta Mati Božja!“ zdihuje miloserčni služabnik sodnije, „še nikoli me ni tako težko stalo, spolniti, kar moj žalostni stan tirja, kakor to jutro; o ko bi le denarje imel, rad bi jih dal ubogim. Ali Tebi je lahko, stiskanim pomagati in mene britke naloge rešiti“. Zdelo se mu je, kakor de bi mu bila podoba prijazno smehljaje prikimala; in vstal je prečudno pokrepčan ter šel med tiho molitevjo dalje. Ko je pa z zadnjiga hriba navzdol šel, kjer je revna hišica za sadnim drevjem in bezgovimi germi stala, ga je jelo zopet bolj skerbeti, in kolikor se je dalo, je počasi dalje stopal. Zadnjič pride v tisti kraj, ker ni se mogel več muditi. Ravno je hotla naj starji hišna heč kravo, lepo brezo, na pašo gnati, mlajši sestrica in dva mala brata sta veselo okoli skakljala, mati je bila med durimi. — Mož sodnije stopi trepetaje pred nje in naznani z milim glasom, de sodnija ne dá več odloga, in de mu je zapovedano, kravo seboj odgnati. Zdaj je vstalo neizrekljivo zdihovanje. Mati in starji heč ste milo prosile, naj bi se jim saj še tako dolgo prizaneslo, de bi se popolnoma ubelil kos platna, ki je bil po trati razgerujen, mala sina sta jokala in vpila, de se je moglo človeku serce tergati, ker v prihodnje nista upala več mleka za vzitek dobiti.

Usmiljeni brič si ni vedil ne svetovati ne pomagati; jokal je s siromaki ter po stokrat zaterdoval, kako rad bi jim kravo pustil, ko bi mu dolžnost ne velevala, jo odpeljati. Na enkrat zavpije odrasena heč, in žark upanja ji posije v obraz: „Ker ste tako dobri, dajmo vsi skupej pri stari Marijni podobi v izbi tolažbe iskati, tolikrat nam je že pomagala!“ Precej se podajo v tamno sobo; tamkej je

ljenje pa je zadržal v svoji pravični roki. Človek je le reven berač, ki je v dan svojiga stvarjenja iz bogate roke nebeškiga stvarnika prejel to trojno zlahtno blago. Bog mu je navdihnil dušo, ki je neumerjoča in po Božji podobi stvarjena, dal mu je tudi življenje in mu daje, ako je hasljivo za dušo, tudi zlato zdravje. O človek! ne prederzni se tečaj, segati v okrožje Božjiga gospostva in mëniti, de si sam svoj gospod, in de smeš seboj ravnati, kakor je tvoja volja. Ti si le hišnik; duša, življenje in zdravje so neprecenljivi Božji darovi, tebi v shrambo zročeni. Kadar se poverne spet tvoj Gospod, vedi, de boš odgovor dajal, kako si gospodaril, kako skerbel z njegovimi rečmi. Blagor ti! ako varuješ svoje zdravje in življenje po njegovi volji; blagor ti! ako nisi noben dan svojiga življenja pozabil Boga, marveč se varoval greha, delal dobro, in si svojo dušo lepšal s cvetjem svetih čednost in Božjih krepost. Kakor zvest hišnik boš prejel nebeško plačilo v srečnim paradizu večniga veselja.

Ali Bog se usmili! de njih dan na dan se najdeš dovolj, ki sebi samim ljubo zdravje in življenje jemljejo, si na duši in na telesu škodovajo. Neki igra s svojim zdravjem in življenjem, in se ne zmeni, de oboje od Boga ima; neki tudi za dušo nič ne skerbi, ali joj! kadar ga smert umori. Vsaka živa stvar beži pred smertjo, ter se boji za zdravje in življenje. Črvek na cesti se vije in hoče pod grudo potegniti, kadar spozna nevarnost; komarček odberni, če vidi pogubel; *) kača smukne v svojo vozko lukno, ko zagleda sovražnika; človek sam prevzetno vihra z zdravjem in življenjem, in ga gostokrat zapravi iz lastniga zakrivenja. Glej! neki je in pije brez vere, pameti in mere, dokler ne zgubi ljubiga zdravja in življenja; drugi jučka vesel po nevarni stezi razuzdaniga življenja, dokler ne pade na bolno posteljo, kjer najde prerano temni grob; tretjemu je prekoredna žalost, ali gladovnost za posvetnim premoženjem prinesla bolenje in pripeljala smert; pa družiga je strupena kača jeze, sovraštva ali nevošljivosti s svojim peklenskim gobcem zgrabila za slabo serce, in kdor njej dovoli stan v svojih persih, ga bo zgodaj pokopala v hladno zemljo. Človek, ki ne budi in ne moli, ter pazljivo ne straži na svoje mesene poželenja, si hitro naškodi na zdravji, in prikrajša dneve svojiga življenja, in zapravi ubogo dušo.

Naj hujša in naj ojstrejša kosa, s katero se njih množina na zdravji rani, zapravi življenje in dušo, pa so vražji plesi, kakoršne najdeš zdanje dni po dušno nevarnih oštarjih. Ni zastoj, de sv. Efrem veli: de je ples hudíč z najdel, zakaj on nikjer ne najde toliko dobička in tak obilne žetve za večno pokončanje, kakor pri omamljenih plesavcih. Kogar satan drugod ne more zapeljati, ga povabi na ples, in če ga ni vjel v svojo zakrito zanjko pervokrat, ga bo gotovo dobil za neki čas. Mladenci in dekliči! prešteti vam unih ne morem, kolikor njih se je že storilo na plesih časno in večno nesrečnih. Ako bi vam goreči pekel zamogel odrigniti, potem bi sami vidili in se prepračali, kakošen sad raste iz noriga plesa. Koliko mladenčev zgubi na njem uedolžno oblačilo sv. kersta, koliko se njih tam nauči nepoštenosti v govorjenji in obnašanji, in bodo sčasama razvajeni in hudobni, de hujših ne najdeš med afrikanskimi divjaki. Koliko dekličev gre na ples z deviskim vencam, ki je vreden več, kot zlate goré in sreberne rude, in domú ga več ne prinesejo. Grejo z doma vesele in lepiga serca, angel Božji njih sprevaža; nazaj pa njih pritira roglasta hudoba vse grešne in na duši oškodovane. Tempel sv. Duha je še njihovo serce, kadar grejo od domanjiga hrama, ko pa se povernejo, ima ze peklenska kača v njihovem sercu svoje gnezdo. O! kdo mi da kervavih solz, de objočem slepoto norih plesavecov. Ah! de bi mi bil dan

glas, ki bi ga slišali vsi ljudje, splezal bi na sivo glavo naj višjiga brega, in vpil bi noč in dan: dekliči in mladerci! ne hodite, nikoli ne hodite na ples!

Kdo pa zamore prešteti vse bolezní in druge nesreče za zdravje in življenje, ki se dobijo na nepoštenih plesih? Življenje in zdravje nese na prodajo, kdor se je napotil k plesavcam. Če stopiš v bolenice in greš po hramih, boš našel posteljo kraj postelje, na kterih britko javčejo blede bolniki, ki so na plesu ugrabili svoje terpljenje. Neko in neko rudeče lice obledi ko roža od mraza poparjena, ki bi se dolgo časa cvetelo, ako noge ne bi plesati znale. In na pokopalíšu, — tudi tam bi najdel cele redi zelenih grobov, kjer perhnujo neumni plesavci. — Minulo leto sim bil na potovanji v Marija-Celje memgrede stopil v velike cesarske hrame, kjer se vlivajo krogle različne velikosti za kanone ali tope. Groza me je obšla, kadar zagledam cele kupe zlitih in v verste zloženih krogelj. Oh! sim sam pri sebi mislil, koliko ljudi bo z njimi ranjenih, koliko pobitih in umorjenih, ako bodo kadaj potrebne. Vender bi skorej se prederznil reči: več ljudi po plesu pogine kakor po terdih svinčnatih kroglah, in to ne samo na telesu, temuč tudi na duši. Kaj de vse iz plesov izvira, vam naj sledeča prigodba pové. Dekliči! slišite — zapazite — v serce shranite — na hišne duri si jo zapišite, in nikoli je ne pozabite; vam v svaritev in ostrašiven zgled jo je dopustil večni Bog.

Bilo je prvo nedeljo po ss. treh Kraljih, desetiga prosenca letašnje leto. Popoldanja Božja služba v Kapelski fari blizo Radgone je bila dokončana, in eni grejo brez zamude na svoj dom se sogrevat v tople hišice, drugi pa v kerčme in na dobre volje. Ne dalječ od cerkve stoji oštarja in tam je bil pripravljen ples, zakaj blizo Božjih hiš si povsod postavi satan rad svojo kapelico. Mladenci in dekliči se zberejo, godci zatrobijo v svoje peklenske rogove, in počeli so plesati, malo de se niso stene poderle. Krikanje, rujojenje, derenje in brušenje je bilo slišati dalječ okrog. Skakali so, kakor telci, verteli^{*)} kakor norci, de so se komaj v prašni megli eden družiga vidili, in to je terpeló brez konca in kraja. Nagne se že sv. nedelje dan, ki ga je Bog človeku v počitek, sebi pa v čast zaznamujal, in ne za grešne veselice; ljubo solnce, ki mora slehern dan toliko hudiga po svetu gledati, se sčasama skrije za snežnate gore. Zvezdice so na jasnim nebu zasvetile, ko svitlé lučice v temni hišici, in so šle svojo navadno vsakonočno pot. Ves svet je potihnil, vse je bilo ko merlič tiho in pokojno, ura sama se je že z beliga zvonika glasila in po blagoslovljenim zvonu jezno tolkla, kakor bi hotla za to noč kaj žalostniga prerokovati in šumeče plesavece pokarati.

Bila je med plesavkami tudi deklica, hči bogatiga očeta, mlada, bistra in cveteča. Prišla je na ples brez očetove vednosti, brez njegoviga dopušenja. Dobre volje je bila in veselo plesala, in siročica ne misli, de rumeniga solnea več vidila ne bo, in de jo smert že za tilnik grabi. Bilo je že pozno v noč. Ene zmed njenih tovaršic se spravijo proti domu, tudi njo so hotle seboj, ali ni jih hotla poslušati, ne z njimi iti. Okoli enajstih se le se tudi ona naveliča plesa in hoče proti domu. Očetov hram je okoli tri štertale (četerti) ure od une pivnice, in iti se je moglo skoz samotno, precej veliko hosto. Bala se je tedaj iti sama to pot, pa tudi komur koli sebe ni zaupala, zakaj ni še bita razvajena, marveč boječljiva, kakor se spodobi za kersansko deklico. Torej poprosi znaniga človeka, ki je bil doslužen vojak, in oženjen, de naj bi jo spremil do doma, in mu plača zato políc vina. Ali glej! ovea je prišla gladnimu volku v kremplje; golobček se je zročil v varstvo divjimu jastrebu. Na samotnim potu njej počne hudo zadevati in v greh napeljevati. Ker pa se mu je junško branila in

*) Dobra slovenska beseda (ravnomena s: „kopl“), ako je res v navadi; pri nas je nimamo. Radi vidimo take posebne besede, ker s tem se jezik zobrazuje in znanje širi. Vr.

*) „Verteti“ se tedaj na St., cisto primerno slovnici, rabi „intransitive“; vertiti je „transitivum“ — in ne verteti.

pogrozila, de bo gosp. fajmoštru povedala in ga pri sodni tožila, ga hudič toliko oslepi, de jo verže v sneg, seže z roko v žep po nožek, jo zabode z ene strani v požirak, z drugiga kraja ji prereže kite in žilje, ter jo potem izpusti. — Vstala je sirota vsa že kervava, beži neki čas — in se prekotne v sneg; še enkrat se vzdigne in poteče, dokler se drugič ne zgrudi, kjer jo drugo jutro mrtvo, in tako zmerevarjeno najdejo, de je niso poznali, dokler vsi prestrašeni ne zagledajo njeniga imena v molitvinih bukvicah, ki jih je še v roki deržala. Nečlovek gre potem, si zriblje kervave roke s snegam in odide. Hudobneža že sodnija vklenjeniga ima, pokojni deklici pa ravno, ko to pišem, zvonovi zadnjo popotnico igrajo in z žalostnim glasam jo sprejavajo v mater černo zemljo. Vsi smo prestrašeni v celi okolici, vse nas je obšla groza nad toliko nečlovečnostjo!

Nočem še praviti strašniga djanja dveh nečistnic; opominim samo tole. V Lendovi na Madjarskim je v začetku tega leta na večer ob sedmih vdarilo v hram bogatiga tergovca dvanajst tolovajev, in kakor se sliši, so bili njegovi dobri znanci, umorijo njega in eniga žandarja, nekaj drugih pa nevarno ranijo; zdaj pa se je dogodila una strašna grozovitnost. Zares bi clovek naj loze zapel ko stari Krajec:

Če bi ranjei spet ožveli,
Vidli kakšin zdaj je svet,
Bi za glavo se prijeli,
Naglo spet želeli vmreti.
Če tako še dalje pojde,
Sam ne vem, kaj bo iz tega;
Pa — se bo brez moje skode,
Kmalu pojdem iz sveta.

Otroci, poslušajte svoje starše, in ne storite ničesar brez njihoviga znanja in dopušenja. Božji sibi odšli ne bote, ako četrto zapoved prelomite. Nesreča uniga dekleta vam naj to posvedoči. — In vsi dekliči! varite se plesov, zakaj zdravje in življenje, nedoizno dušo in večno zveličanje nesete v nevarnost, ko na plese zahajate. Bolje vam bo, iti v hiso žalosti, ko v hiso veselja — bolje k merliču, kot na ples, tam se bote spomnile poslednjih reči, in greha se obvarovale, na plesu pa vas hudoba lovi v svoje zanjke, de bi zapravile svojo dušo. Pravo veselje vas bo počakalo na unim svetu, ako ne bodete gladavne za praznim veseljem grešnih plesov. Išite kraljestva Božjiga in njegove pravice, živite nedolžno in pošteno, in srečne bodete na tem in na unim svetu. Fr. Šrol.

Kako se zaničevarcam svetlih reči na zadnje godi.

(Spisal nekdo, ki je ze tudi sodbo opravil.)

(Konec.)

Drugi žalostni zgled, kako de duša, ktera v pregrehah živi, naposled zakerkne, otumpi svojo vest, zgubi strah Božji in celo vero.

Bil sim v svojim pastirovanji k bolnici poklican, ktera je dolgo časa prav pregrešno živela. To bolnico v groznim merzličnim navalu dobim, in bal sim se, de bi mi v rokah ne umerla. Po opravlilu svojiga duhovskega dela jaham domú. Nekaj dni potem oseba k meni v farovž pride, in me s temi besedami nagovori: „Gospod! oj, ko bi tako dobri bili, de bi mi ne zamerili, bi vam nekaj hotla razodeti“. — Dém, kaj taciga? Svobodno razodeni; ti ne bom nič zameril. Zdej mi prične pripovedovati od te bolnice, de jo v sumu imajo že več let zaporedama, de je sad svoje pregrehe nekam pripravila, de merkajo dobro na njene spovedi, pa k Obhajilam ne hodi. Je bilo tedaj preneglo opravljeno, in dobro bi bilo, gospod, ko bi se pospešili še enkrat k nji iti, in jo k pravi spovedi opominjevatí“. Čez pretekle tri tedne pa spet poprejšnji mož prikorači in me naprosi, še enkrat k znani bolnici iti. Po opravljeni spovedi bolnica prične s temi le besedami pričujoče nagovarjati: Ljubi sosedje in

sosednje, lepo vas prosim, ne zamerite mi, de sim vam že toliko let pohujšanje s slabim življenjem dajala. Ne delajte hudo, kakor sim delala jest, ker hudodelstvo naposled grozno cloveku priseda. Matere in očetje, glejte pazljivo na svoje otroke, kaj de bodo vidili in čuli, de jih v nedolžnosti ohranite. Ve dekleta pa, moje verstnice in znanke, starši in mlajši si globoko vtisnite v serce moj strašni zgled, ker vsaka pregreha na smertni postelji groznejši velikost zadobi, kakor je tudi včasih sama na sebi, in cloveka v obupe povezne, de ne more več vkviškiti se do milosti Božje itd. Vse se je v eni solzi topilo, in lep zgled je dala ta spokornica, kakor sim jest takrat mislil.

Dva dni potem bolnico obišem. Ali joj, prejoj! Stopivšiga k njeni postelji, me černo pogleda, se k steni oberne, rekoč: Kaj ste prišli, saj vas nisim rekla klicati? — Dém, prišel sim iz skerbí za tebe, de bi vidil, kako si kej? Ali ona reče, le pojdit domú, vas ne potrebujem, kadar mi bo sila, bom že poslala po vas. Moje zveličanje je že pripravljeno zame, pa ne v nebesih, ampak v pektu. Kdor kaj taciga uganja, kakor sim uganjala jest, se ne more po nobeni ceni zveličati. Vse si prizadenem, de bi bolnico na noge do milosti Božje povzdignil, pa vse je bilo bob v steno. Kar slišati ni mogla od nobene Božje besede več, in naganjala me je z gerdo, de naj se poberem spred nje. Res jo tudi na vse zadnje zapustim in grem žalostin na svoj dom, de sim tako slabo zadel. Djal sim pa, de naj le spet pome pošlje, de že pridem spet. — Tole so grenki nasledki pregresniga življenja.

Gori imenovana oseba pa vender ni bila takrat še umerla, ampak se je bila popolnoma spet ozdravila, Božja neskončna milost ji je še naklonila nadalje čas za pokoro. Živela je potem še nekaj let, in res vživi pokori. Kakor popred v zgled pohujšanja, zdaj v zgled svetosti. Mislim, de je milost našla pred sodnjim stolam. Ali nikar naj se nihče ne zanasa, de bo Bog tudi njemu to milost skazal, ako prederzno in terdovratno živi. Božje sodbe so pravične, pa nezapopadljive.

K sklepu pristavim še tudi nekaj, kar nam jezuit — tovarš Jezusoviga reda — Oče F. Koster v „Specul exempl.“ od tacih pripoveduje, ki ostudno živé in celo svoje grehe na spovedi zatajujejo.

Prišla sta nekđaj prav pobožna redovnika (mniha) v nek grad prenočitve iskat, ker bila ju je na potu noč zasačila, in se nista vedila kam več podati, de bi pod milim nebam ne ostala. Bila sta prijazno sprejeta in lepo postrežena. Grajska gospa, imajoča nek greh, kteriga je v poprešnjih spovedih zatajevala, in domačimu duhovnu si iz sramožljivosti ni upala ga razodeti; zato je pa namenila, ga enimu zmed redovnikov se ga čisto spovedati. Zjutrej drugi dan sta redovnika sveto mašo brala, in eden zmed nju je grajsakinje spoved prevzel. Med spovedjo gospé je drugi v kapelini klopici klečal, in še poostale ure molil. Med tem vidi on, de so gerde hrastove žabe gospéj iz ust hlastale in v lepim redu pri vratih kapelice ven plezale. — Ali kaj, naposled jo je, kakor vselej, pri družih spovedih sramožljivost obladala, in nesrečna ona spet greh zamolči, ter neveljavno in nevredno prejme svete Zakramente; zato so se pa vse žabe spet v gospó nazaj povernile, in naposled ena posebno velika. Po dokončani spovedi in prejetim zajterku sta redovnika odšla. Med potjo in pogovori tovarš spovedniku svojo prikazin razodene. Tukaj se spovednik prestraši in misli, de mu je grajsakinja kak greh pri spovedi mogla zatajiti. Zato sta se redovnika spet nazaj v grad povernila, de bi spovednik gospó zared zatajbe greha opomnil in jo na zveličansko pot pripeljal. Ali, ko nazaj v grad dojdeta, sta gospó že merliča našla. Redovnika vsa žalostna in osupnjena, sta zdaj začela terdo postiti se in goreče moliti, in prosila sta Boga, de bi jima oznanil, kaj de prikazin žab pomeni. — Tretji dan potem se jima duh mertve žene prikaže, jahajoče ali sedéče na strašnim in gorečim pozoju (drakonu ali lintvernu). Na glavi je imela

namesto las zelene kusarje, okoli vrata dve kači, ktere ste njene persi sesale ali grizle. Na očesih krastove žabe visé, iz ust ji šviga prestrašin ognjen plamen, in dva ljuta psá sta jo za roko grizla, in dve goreče kopji ste njeno poduhje prebadale. In ko sta se redovnika tega strasila zbala, jima žena reče: Ne bojta se Božja prijatla, ker jest sim nesrečna in na veke zaveržena žena, ki sim se vam spovedovala, in pri spovedi svoj greh vam zatajila, in zared nečistiga in iz sramožljivosti zamolčaniga greha sim zdaj na vse večne čase zaveržena in v te muke obsojena. Spovednik zdaj dé: „Zarotim te pri živim Bogu, de mi razodeneš: kaj znaanjuje vsaka teh muk, v ktere si obsojena. Žena odgovori: „Kusarji na glavi so kazin mojiga veliciga lišpa in šopira z glavo. Kače okoli vrata ovite in moje persi sesajoče so kazin nespodobnih in nesramnih tipov po mojih persih, kar sim hoté in radovoljno moškemu spolu pogosto dopušala. Ognjene kopja, skozi poduhe prebite, so kazin mojih pregrešnih, nespodobnih posluhov v nečistih besedah in nesramnih popevkah. Psi, ki grizejo moje nesrečne roke, so kazin mojih hudobnih djanj ali hudodelstev, nespoštenih darov, ktere sim od družih prejerala ali pa drugim dajala, s kterimi bi bila lahko lačne, gole in žejne siromake poterdovala in odevala, pa sim te dobredelstva nemarno opušala. Pozoj, na kterim v svojo strašno muko jaham in se neizrekljivo pečem, je kazin mojih nečistih del in oslade. Te muke so mene, tožno in nesrečno ženo, prebitele, iz kterih na veke ne bom rešena več; kar popred nisim hotla verjeti, se mi je zgodilo. — Spovednik jo potem vdruživ zaroti, rekoč: Povej mi še to: Kteri grehi so oni, zared kterih je nar več ljudi pogubljenih? Žena odgovori: „So grehi mnogoteri; nar več je pa zavoljo nečistiga greha pogubljenih, ki v muke mojim podobne pridejo, drugič zavoljo napuha in lišpa, s kterim se mladi svet zapeljuje“. To izgovorivši, tožna in nesrečna žena zgine s pred oči mnihami, v nauk in spodbud k ojestrejšimu življenju. — Oj nesrečni ženski spol, kteri iz sramožljivosti dostikrat grehe nečistosti pri spovedih zatajuješ! Kaj si boljši zato? Vest ne more nikakor tako potolažena biti. — Saj je spovednik pod časnimi in večnimi kaznimi terdo zavezan, od vsiga molčati, kar se mu pri spovedi zaupa.

Kako je neka sveta kersenica svoje djanje posvečevala.

(Dalje.)

„Vsako delo sim tako opravljala, kakor de bi imela le samo tisto opraviti, nisim se čisto nič prenaglovala, in vselej sim ob pravim času dodelala. Ko sim bila zdrava, je bilo moje veselje, prav zvesto opravljati sitne, nizke in zaničevane dela, kakorsnih so se drugi sramovali. Med delam sim imela s svojim ljubljnim Jezusam opraviti; ravnala sim zmirej z njim kakor se ravná z zaupljivim prijatlam, in ako je bilo delo tako, de sim mogla vse misli vanj obračati, sim vender imela svoje serce k njemu obrnjeno, in berž ko sim dodelala, sim se urno k njemu vernila, kakor človek ki koga priserčno ljubi in je pri vsakim opravilu saj v mislih pri njem. Jezus sam me je učil, dokler bom vanj gledala, to je, v njegovi pričujočnosti živela, de ga ne morem razžaliti, ne nehati ga ljubiti. Tedaj sim spoznala, kako de sama vsa nič nisim, in čutila sim, de moram pozabiti sama sebe in vse reči, Jezusa pa ljubiti in Njega samiga se deržati.

V vsim svojim djanji sim vedno na to gledala, le Jezusu samimu dopasti in Njega ne žaliti: to pa iz čiste ljubezni, ne zavolj svojiga lastniga dobička ali škode. Ako sim imela še toliko in še tako težavnih opravil in sim mogla vse misli nanje sterniti, sim bila vender pri Jezusu. Delala sim kakor kdo, ko ga v pogovoru z zaupljivim prijatlam kdo nagovori. Ne odverne se preč od prijatla, ne gre od njega, temuč unimu nekoliko uhó nakloni, ter se urno

spet k svojimu ljubljenu prijatlu oberne, in z njim dalje govori. Jezus sam me je to učil, ker mi je neki dan tele besede rekel: „Moja hči, dokler me boš gledala (to je, v moji pričujočnosti hodila), me boš ljubila; dokler me boš gledala, me boš nasledovala; dokler me pa ne boš gledala, me tudi ne boš nasledovala“.

Ko sim zjutraj z ognjeno iskrico veliko žerjavico vnetila, sim rekla: „Oh, moja Ljubezen, de bi vender sleherni duša Tebi pripustila, z njo ravno tako narediti, kako hitro bi gorela v ljubezni do Tebe!“

Ko sim meso zaklanih žival razkosovala in ga devala kuhati, se mi je zdelo, kakor de bi slišala Jezusa mi reči, kako je smert za me preterpel, de bi me živil in bil jed za mojo dušo.

Ko sim jed in pijaco vživala, se mi je zdelo, kakor bi bili drobci, ki sim jih vžila, v Jezusovo presveto kri pomočeni in On sam bi mi jih dajal ter me z njimi nasitoval.

Nobena stvar ni bila tako majhna in zanikerna, de bi me ne bila k Bogu napeljevala in povzdigovala, in pogosto sim mogla na glas klicati: „O moja Ljubezen in moje Vse! ko bi tudi ne eniga človeka ne bilo na svetu, ki bi mi pravil, de Te moramo ljubiti, me tega zadosti učijo živali in druge stvari“. Ako sim torej uboziga psička vidila, ki svojiga gospodarja ne zapusti, ki tako zvesto za njim hodi, in se mu za vsak drobitveček kruha dobrikuje, kako živ nauk je bilo to meni, de naj ravno tako s svojim Bogam delam, ki me je s tolikimi dobrotami zavezal, de bi mu zvesto služila.

Ko sim na polji pasla mlade Jagnjeta, ki so tolikanj krotke in pohlevne, sim si mislila Jezusa, ki se je pustil peljati na krizansko morišče, in ni odperl svojih ust, s čimur me je učil, de naj mu nasledovam in sleherni zopernost, sleherni težavo radovoljno sprejemem.

Viditi male piške, ki so bežale pod matrne peruti, sim se precej zmislila, kako se je moj Jezus s kokljo primerjal, me z zaupanjem navdati in učiti, de naj pod peruti njegove Božje previdnosti pribežim, ter krenpljem satanovim odidem.

Gledaje lepe travnike in poljane, ki so prijetno zelele in ljubeznjivo v rožicah cvetele, sim govorila sama sebi: „Moj ljubljni je roža v Saronu, kakor lilija v dolu, kakor cvetka med ternjem“. In prosila sim ga, naj mu dušo naredi v svoj vert veselja, in naj ga dobro zapre in zaklene, de naj nihče, razun Njega, ne hodi vanj in iz njega.

Premišljevala sim, kako se drevesca sibe in upogujejo kakor koli veter vleče, pa kako de veliko morje nikoli ne prestopi svojih mej, in sklicala sim: „O moj Bog, zakaj pa jez nisim ravno tako voljna in pripravljena, in se ne dam slehernimu spodbudu in nagibu Duha Božjiga kerniti in voditi! O dodeli mi vender, de meje tvoje prečešene Božje volje nikoli ne prestopim!“

Ribe, po vodi veselo plavajoče, so me učile, de se moram tudi jest ravno tako v svojo Božjo Ljubezen potopiti, in naj se v nji razveseljujem.

Kadar sim vidila, de so na polji delali in sejali, se mi je zdelo, kakor de bi vidila Zveličarja, ki se je vse dni svojiga življenja toliko trudil, toliko potil, de bi v naše duše seme svojih nebeških nauk in Božje ljubezni zasejal, in kako malo duš de je, ktere bi dober sad obrodile. To mi je neizmerno bolečino delalo.

Ko sim ob žetvi vidila pšenico od ljulike ločiti, sim mislila na poslednjo sodbo Gospodovo in na ločenje pravičnih in grešnikov. Tako mi je vsaka stvar nauk dajala in od sleherne sim se kej dobriga učila, torej sim velikrat sklicala: „O moja Ljubezen! kako dobro si mi v moji nevednosti pomagal; zakaj ker ne znam ne brati ne pisati, si Ti meni velike čerke v poduk pred oči postavil. Samo de jih pogledam, se učim, kako ljubeznjiv si Ti“.

Pa stvari me niso le samo učile, temuč vidila sim tudi

nad njimi, kako je neskončna dobrota Božja vse v mojo službo stvarila in mi tolikanj dobriga deli po njih. Torej sim vse Njemu pripisovala, in kar mi je človek ali stvar dobriga storila, sim si mislila: to izhaja od mojiga Ljubljena, ki mi po njih to daje.

Tako je pretekel dan, in ni bilo trenutka, da bi ne bila našla noviga vzroka Boga ljubiti, in vse, kar sim vidila ali storila, me je k Njemu napeljevalo. Ako je moje telo skoz dan med vednim delam kake priteže občutilo in je hotlo se počitku zročiti ali nezadovoljno biti, me je moja Božja Ljubezen precej op mnila, da naj take vzdigljeje svoje natore zadušujem. In ako sim hotla neutegama v jezo in nepoterpežljivost skipeti, sim urno rekla sama sebi: „Kako bi zamogla to storiti pred očmi in v pričo svojiga Ljubljena, kateri te neprenehama gleda. O, tega se pač moraš varovati!“

Ako sim kak pregrešek storila, o tedaj mi ni bilo živeti, dokler nisim odpušenja dosegla. Jokala sim se pri Njegovih nogah; pravila sim mu svoje pogrške, ravno kakor da bi jih ne bil vidil; spoznavala sim mu svoje slabosti in nisim mogla z mesta odstopiti, dokler mi ni odpuštil, in prijaznost je bila zopet poterjena, in pa še terdnejši kot kdej, kar se je po Njegovi veliki dobroti in usmiljenji vselej zgodilo, kolikorkrat sim v kak pogršek zašla, in tako spravo sim se zmirej bolj v ljubezni do Njega vnemala!

To detinsko zaupanje do neskončne dobrote Božje je žetela vtisniti v sereca vsih maloserčnih duš. Velikrat iz zgoli precudovanja zavolj tolike dobrote Gospodove ni mogla družiga, razun da je klicala: „O zaupanje, o neskončno zaupanje do neskončne dobrote, ktera jih nikoli ne zapusti, ki v njo zaupajo!“

Ako je vsaki kako nepotrebno besedo iz prenačljenja izrekla, jo je znotranj glas opomnil: „Tvoj jezik je posvečen in Gospodu v službo darovan“; ali pa je slišala besede: „Boljši je ljubiti, kot govoriti“. Torej je malo govorila in bila molčljiva.

Kolikorkrat se ji je kej neprijetniga dogodilo, ko jo je kako obrekovanje bolelo, ali jo neomarna terma preganjala, takrat pravi ona: „sim se obrnila k svoji božji Ljubezni, k Jezusu, ki je svoje roke proti meni stegoval, in mi je svoje serece in svoje odperite rane kazal, da naj se v njih skrijem. In podala sim se vanje kakor v svojo močno terdnjavo in tankejši sim bila dosti močnejši kot čeli pekel!“

Ako se ji je kaka krivita zgodila, je imela vedno v ustih besede: „Bog bodi življen; poterpeti se mora“. Imela je hudo bolečino v hrbtancu, ki je ni nikoli zapustila in je bila tolika, da se brez nar hujsi muke ni mogla prikloniti. Ali ravno ta bolečina ji je bila naj ljubši, zakaj rekla je: „Ker je moj Gospod in Ljubljene, ravno to bolečino zame prenašal, ko je svoj križ nesel“. Terpela je večkrat tudi nar hujsi klanje, in ravno na verhuncu muk je govorila: „Naj živi Jezus in njegove bolečine!“

Vse ljudi je imenovala brate in sestre, edino hrepenenje njeno pa je bilo, da bi se vsi zvelicali. Nikomur ni premogla sovražna biti; tiste pa je naj rajši imela, ki so jo žalili. Spoznala je, da naj veči delež njene ljubezni in molitve tisti imajo, kateri ji hudo delajo. (K. sl.)

Abdallah in Sabat.

Prelepo je ime Abd-Alla, ki pomeni služabnika Božjiga, se lepsi in prav imenu primerno je bilo njegovo djanje. Abdalla in Sabat sta si bila priserčna prijatla, sina plemenitih arabskih staršev. Da bi ptujih krajev vidila, skleneta da hočeta skupej popotovati. Bila sta oba goreca molstva ali mahomedana. V Mekki opravita svojo pobožnost na Mahomedovim grobu, zapustita Arabijo, popotvata skoz Perzijo, in prideta poslednjič v Kabul. Abdallaha je tukaj prideržala neka mestnjanska pravica, ki mu jo je bil podelil Zeman Sah, kabulski kralj; Sabat pa jo je dalje skoz Tartarijo udaril. Po naklombi iz nebes naleti Abdalla' pri krist-

janu iz Armenije sv. pismo v arabskim jeziku, ga bere, sliši večkrat Božjo besedo oznanovati, in spreoberne se k kersanski veri.

V turških derzavah pa mu je zavoljo prestopa k kersanstvu smert pretila. Abdalla' torej svoje spreobrnjenje skriva, ali kmal čuti, da je zastonj njegovo prizadevanje, in sklene, da hoče neko kersansko cerkev blizo kaspiskiga morja poiskati.

Preoblečen bezi iz Kabula. Že je srečno dospel v veliko mesto Bohora v Tartarii, kar nepredvidama na poti sreča svojiga prijatla Sabata, kateri ga je pri ti priči spoznal. Slišal je Sabat spreobrnjenje in beg Abdallahov, torej se mu je bil globoko v serece pristudil. Abdalla', ne nadjaje se nevarnosti, ki mu je pretila, se verže prijatlu Sabatu pred kolena, povče, da je kristjan, in ga zaroti pri njuni nekdanji prijateljski zavezi, rekoč: „Moje življenje je v tvoji roki, o moj brat, pusti, naj bežim!“ Sabat pa nima usmiljenja, reče svojim služabnikom, da naj ga kar precej popadejo, in izdal je neboreta Murad šahu, kralju bohoranskemu.

Obsodili so ga k smerti. Klicar je po vsim mestu klical, kdaj bo glavo zgubil. Naj imenitniši iz Bohore pridejo na morise, in nestevilne množice z njimi. Sabat je bil v bližnji Abdallaha. Hotli so Abdallahu življenje ohraniti, ako bi se Kristusu odpovedal. Rabeij stoji z mečem poleg njega. „Tega ne, tega ne, — Kristusa ne morem zatajiti!“ kliče Abdalla'. Odsekajo mu levo roko. Abdalla' ostane stanoviten. Na vprašanje kraljevo se zdravnik ponudi, da mu hoče rano ozdraviti, ako se Abdalla' skesa. Abdalla' nič ne odgovori, temuč s solznim očesam se v nebesa ozre, kakor sv. Štefan, prvi spričevavec. Potem pogleda Sabata s pohlevnim, odpuštvim očesam. Na to mu desnico odsekajo. Abdalla' je stanoviten. In ko svojo glavo nagne, da bi smertni udarec prejel, je bilo, ko da bi vsa Bohora vprašala: Je — li to mogoče? —

Zastonj je Sabat pričakoval, da njegov prijatelj ne bo pri svoji misli ostal, ako mu svobodo ponudijo; toda zdaj, ko ga vidi mertviga ležati, ga obup zadervi. Popotva od mesta do mesta in pokoja iše. Vse zastonj! Poslednjič pride v Madras, kmal po njegovim prihodu v to mesto, ga angleška vlada izvoli mufti-a, to je, naj viksiga razlagavca mohamedanske postave. Njegova obilna učetost in njegov rod sta ga pred vsimi za to službo pripravniga detale.

Tudi njegoviga spreobrnjenja ura se je blizala. Ko se je mudil v Nisagapatam-u, se mu naleti v roke sv. pismo nove zaveze v arabskim jeziku. Bere in bere z veliko zvestostjo. Bil mu je pred očmi tudi koran ali mohamedansko sveto pismo. Obeje primerja, in poslednjič, pravi on sam, se zlije resnica besede Božje kakor lučna reka v njegovo dušo. Kmalo potem se verne v Madras, da bi se ondi dal kerstiti. Sabat izpove svojo vero, in kerstijo ga z imenom Natanael, Bogdan, v 27. leta njegoviga življenja. Na to je bil povabljen na Bengalsko, kjer je sv. pismo pretolmačil v perzijski jezik, ki je po Azii močno razširjen. Do tistihmal niso mogli najti moza, kateri bi bil k temu delu zadosti spretin.

Kadar Sabatovi starši zvedo, da se je njih sin pokristjanil, po Abdallahovim zgledu, pošljejo eniga svojih družih sinov v Indijo, da naj bi Sabata umoril, kateri se je bil po njih misli znejeveril. Beraško oblečen se uni priplazi v Nisagapatam-u v Sabatovo stanovanje, z bodalam pod plajšem se mu bliža, skoči vanj in ga rani. Sabat zgrabi za roko potuhnjeniga morivca. Služabniki mu v pomoč priskočijo. Bolj na tanko ga pogleda, o joj! svojiga lastniga brata spozna. Ko bi Sabat ne bil zanj presil, bil bi potuhnež očitni pravici zapadel in z življenjem svojo grozovitnost plačal. Sabat pa ga je obvaroval, obdaroval in s pismi nazaj poslal v Arabijo.

Lej, kaj velikiga, prečastitljiviga in prelepiga dela naša sveta vera v človeku, kateri jo s ponižno ljubeznijo sprejme in pokoren po njenih zapovedih živi.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. „Novice“ naznanjajo, da bo v saboto ob 10. v cerkvi čč. OO. frančiškanov sv. maša za ranjega Valentina Vodnika, ker je 100 let preteklo od njegoviga rojstva.

Na Reki. 22. prosenca. — Iz vsih krajev nam dohajajo naznanila, kako lepo so se opravljale černe maše za blagor duše rajniga poljniga maršala Radeckiga. Naj vam povém tudi jez, kako je bilo v našim primorskim mestu. Saj je spomin verliga moža ko trombini glas, ki doni od severja do juga, od pokrajine do pokrajine. — 22. t. m. zjutraj ob 9. je imela gimnazija posebej černo peto mašo z leviti, ki so jo tukajšnji duhovni učenci opravili, učenci pa so peli. Ob 11. ravno ta dan je bila v farni cerkvi peta črna maša, pri kateri so bili uradniki, deželni in vojaški, mornarski akademikarji in poročniki tujih vlád, zraven pa še tudi obilo družih pobožnih. Bil je v sredi cerkve lep mertvaski oder, obilno ovenčan z banderi in gerbi rajniga maršala. Po maši je vojaško kardelo svoje navadno opravilo storilo. Tudi na ladijah se je vidila žalost, ker razpele so svoje bandera le s srede dreves. — Bog mu pa zdaj dodeli večni mir in pokoj, večno slavo v nebeškim kraljestvu! Na njegovim slavnim grobu naj se ljudstva pomirijo in zedinijo, popolnoma zadušiti punt, ter „z zedinjenimi močmi“ delati za blagor Cerkve in države, to je, za zemeljsko in večno blaženstvo. Naj nam vsim ostane ranjki v blagim spominu, in kakor nas, naj vnéma še pozne vnuke njegovo slavno imé za enake viteške dela.

Iz Tersta. Predčerašnjim teden so se Nj. milost terzaški škof skoz Ankono v Rim podali, kamor so bili mende poklicani.

„Hlas“, oznanujoč poklic münsterskiga in družih škofov za vstanovitev družbe, ktera bi molila za spreobrnjenje ločenih grekov, tudi v misel vzame slovensko družbo ss. Ciril-Metoda, ktero so Milostni lavantinski knez in škof, visokočastiti gospod Anton Martin, l. 1852 vstanovili. To družbo so tudi bernski vikši pastir 1852, in zopet 1853 in 1856 pripravili. K temu smemo naznaniti upanje, da se bo ta potrebna družba tudi najjutra razširila. Čast. gosp. dr. Franc Richter, izučen in mašnik posvečen v rimski propagandi, zdaj pa tajnik v. č. škofa, grofa Angelo Parsi, v Bukarestu, nam piše, da so mu njegov vikši pastir veleli, program te bratovšine v italijanski jezik pretolmačiti, ker nemšine ne umé, in da so viditi voljni, to družbo po Bulgarii razširiti. Berž ko se kaj v tem oziru zgodi, nam čast. gosp. Richter obeta pisati. Vpraša pa, če bi se zamogla s to družbo majhna milovšina skleniti?

„Slovenski prijatelj“ piše, da luteranstvo ima na Koroškem 17.096 duš. Slovenci so se ob času Lutrove zapeljivosti terdo deržali svoje stare katoliške vere, le ena sama vas je luteranska, namreč Nagoriče. L. 1846 je bil pastor Teofil Zetter v Trebesingu z vso svojo deržino v katoliško Cerkev prestopil. Kmal za njim se je pokatoličil zraven družih njegov učenic, in ni davno, kar tudi nek mladenič iz njegoviga pastorata, Andrej Zehner, šolski učenik, ki je 18. listopada lanskiga leta k nam pristopil. Tudi v Brezah (Fresah) se je ondotni župan v katoliško Cerkev vernil.

* Preravnava škofij na Štajerskim in Koroškem je po določku rimskiga stola tako vstanovljena, da ljubenska škofija čisto neha, cerkve in ljudstva pa so sekovski škofii pri-taknjene. Škofijstvo in korarstvo v Sent-Andreji je odpravljeno in s prideržanjem imena (Lavant) v Maribor predstavljeno. 10 dekanij sekovske škofije pripade novi škofii, 6 dekanij dosedanje lavantinske škofije na Koroškem pa kerški škofii. Sekovska škofija bo obsegala nemški, lavantinska v Mariboru pa slovenski del Štajerske zemlje.

Hzgled po keršanskim svetu.

Od ranjega maršala Radeckiga „Sonntagsbl.“ med drugim tole piše: „Ravno pred nekim bojem, prejden maršal Radecki konja zajaha, prav skerbno okrog ise neke reči, ki se mu je zgubila. Nek vojak bliz njega to zapazi, mu hoče v pomoč biti, ise in najde molek ali roženkranc na zemlji. Tega je Radecki z veliko skerbhljivostjo iskal, in vzame ga z roke vojakove z velikim veseljem in spoštovanjem ter z zaupanjem v Boga na vojsko jaha. — Princ Evgen in grof Radecki sta bila verna kristjana v življenji in v smerti; to zvikšuje, posvečuje njuno slavo. Tudi princ Evgen je zraven meča nosil roženkranc, in z veliko pobožnostjo in vestnostjo je spolnoval dolžnosti katoliškiga kristjana. — Satmarski škof, Jan. žl. Ham, ki so 29. grud. v 77. letu svoje starosti umerli, so zmiraj do smerti prav ojestro živeli. Nikoli niso na postelji spali, ampak na prostim kanapetu in skorej vsi oblečeni. — V Tinci na Moravskim, pripoveduje „Hlas“, se je tole dogodilo. Pri popravljanji male lesene kapele pade delavcu tram na glavo, in pri ti priči se mertev na zemljo zgrudi. Ravno tisti čas je delalo nekaj ljudi pri pečini blizo vasi, med katero je bil tudi sorodovinec uniga nesrečniga. Sestra z rokami vije, joka in teče praviti, kaj se je pripetilo. Delavci jok in vpöje od deleč slišijo in vsi izbeže iz pečine. — ali glej! v tem trenutku se pečina zruši in vse mesto pokrije, kjer so uni ravno delali. Tako je previdnost Božja nesrečo v srečo družih obrnila, s smertjo eniga človeka je bilo življenje štirih ohranjeno. To se je dogodilo 27. rozn. lanskiga leta. — Iz Lemberga se piše, da je 14. v Uniovu umerl kardinal pervostolnik Levicki. — V tešinski veliki vikarii na Šleskim je predlanskiga in lanskiga leta 78 protestantov prestopilo v katoliško Cerkev. — V Solnigradu je unidan grof Hahn, brat znane Ide Hahn—Hahn, v katoliško Cerkev prestopil; njegova žena se je bila že poprej pokatoličila. — Tudi iz mesta Masilije na Francoskim gré letas več romarjev v Jeruzalem na velikonočne praznike; vsak plača 1.250 frankov t. j. 479 gold. 10 kr. po našim. — V Valenc-u so ondotni škof škofijsko semenišo OO. jezuitam zročili. Že je sedma le-ta enaka naprava, ki je poslednje čase prišla pod jezuitarsko vravnavo. — V Lisabonu je ob poslednji hudi želtnici 45 duhovnov umerlo. — Neka silo bogata gospodičina, Hale, iz Angleskiga, ki jo je veliko mladih angležev iz naj boljših hiš snubilo, je v Parizu v katoliško Cerkev prestopila in se redu karmelitaric pridružila. Gotovo je naj boljši del izvolila, kteri ji ne bo odvzet. — Tudi nek fajmošter Marsal se je pokatoličil. — Na Madagaskaru, velikim otoku na jutru, se je vnelo grozovitno preganjanje kristjanov, že 2.000 jih je pomorjenih; in strašni Neron mende ni moški, ampak ženska, neka kraljica. — V Agri, v Indii, je bilo 5 katoliških duhovnov poslednji čas neusmiljeno pomorjenih, med njimi O. Adeodat, blizo 80letni starček, ki je 50 let ondot misijonaril. O prelepa njegova krona! — V Ameriki je med družimi narodi zlasti tudi veliko Čehov. V Dubique-u (Dibiku) so imeli le-ti posebin misijon, k kterimu so nekteri prav deleč — do 50 angl. milj prišli, da bi sv. zakramente prejeli in besedo Božjo v domačim jeziku slišali. Eden je že 200 milj deleč hodil, da bi se pri kakim mašniku iz svoje dežele spovedal, in po Božji naklombi ravno na misijon v Dubique-u zadene. Zidala se bo v kratkim posebna cerkev za češki narod v tem mestu. — V deržavi Indiana v Ameriki je nedavno umerl vis. čast. Jožef Kenedek, rojen iz Hervaškiga, ki je tamkej več nemških misijonov vstanovil. — Misijonar Kaufmann piše iz srednje Afrike med drugim, da pri sv. Križu hočejo narediti kapelo iz žganih opek, in Klančnik, ko polje nekoliko vravná, bo jel cegel delati. — Iz lista v. č. škofa Zuberja iz Indije od 17. grudna se razodeva, da stanuje v Coorpe-u med Patno in Dinaporam z nekterimi še ostalimi rejenci. Ob nedeljah mora po dvakrat maševati, ker je občina razdeljena.

Domače duhorne vaje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Za prihodnji oddelik tih potrebnih vaj hočem nekoliko bolj v pretečeno življenje pogledati, ako bi bilo še kaj nepopravljena, kar me strasi pred sodbo večniga Sodnika stopiti. Morebiti se iz tega pretresovanja celó potreba dolge spovedi razodene. Potrebna je taka dolga spoved od vsiga, ali od daljšiga razdelka življenja vsim, kateri so poprej spovedi slabo opravljali, ker ni bilo ali odkritoserčnosti, ali praviga obžalovanja in sklepa se poboljšati, in ne poboljšanja, ali pa nobene tih potrebnih reči. Dobra in koristna je vsim, ker tudi pri taci, ki menijo, de je ne potrebujejo, velik sad obrodi. Zveličani O. Leonard iz Portomavrii-a pripoveduje, de jih je prav veliko prosilo pri njem in pri družih dolge spovedi. Marsikteri tih so terdili od konca, rekoč: Moj duhovni oče! te dolge spovedi ne delam iz potrebe, ampak le iz pobožnosti in le ker mi je nasvetvano. Poznejši pa, ko jih je usmiljeni duhovni oče podpéral, de so na tanko svojo vest izprašali, so ravno tisti rekli: O revež jest! v koliki slepoti sim vender živel, ko sim rekel, de nisim nobeniga greha spovedniku zamolčal, de sim imel vselej pravo obžalovanje in terdin sklep se poboljšati. Ne, ne! Nisim govoril resnice. Gorje meni, ako bi bil pred to dolgo spovedjo umerl! O, za vse zlato na zemlji bi ne dal te dolge spovedi.

Iz dolge ali vesoljne spovedi izvira: 1. Neizrečen pokoj in veselje serca, zavolj varnosti zastran vsiga pretečeniga življenja. 2. Nar močnejši nagib, se v prihodnje resnično poboljšati; in ta močni nagon izhaja iz studa, ki se v človeku ohudi, ko gleda v pretečeno, tako malopridno zaverženo življenje. 3. Posebno tolažilo za zadnjo uro. Ta tolažek izvira iz vesele misli: vse sim storil, kar koli sim premogel, de bi se z Bogam spravil. (D. sl.)

Drobtine.

Kako krivoverci zoper svojo voljo katoliško vero pričajo.

Belinski list „Die Zeit“ iz zgodovine dokazuje: de protestanski poglavarji, luteranski popravljaiči (reformatorji), celo Gustav-Adolfova homatija na Nemškim, sploh, de vsi protestanski dogodki do naj poslednjih časov so katoliški Cerkvi bili le v korist in blagor, de so katoliško dogmatiko pospeševali, hierarhijo vterdovali, papeštvo velikih nevarnost obvarovali. Ker je pa očitno, de so protestanti le zoper svojo voljo katolicanstvu v prid delali, torej je očitno, de tukaj je Božja roka vmés, ki skerbi za katoliško Cerkve; katoliška Cerkve ima čeznatorno prav posebno moč, de — kakor bučela — tudi iz strupenih cvetic med serka, njim namreč, ki Boga ljubijo, vse v dobro služu.

Ne preklinjaj in ne zaklinjaj! — Mlada, pridna deklina v vesprimski stolici na Ogerskim je že več let na neki ondotni grajsini pri nekaki vertivni skladi ali masini delala, in preživela je svojo staro mater, hudovoljno, prepirljivo zensko, z delam svojih rok. Neko jutro odpravile-ta nenaravna mati svojo hčer za neki nič z nezdušno kletvijo: „Naj ti že enkrat roko stare!“ In res se naslednje dni to strašno zakletje spolni. Ubogo dekle se namreč spotakne na skladinim podu, seže z desnico v kolesa, in ko bi trenul, zgubi roko do gornjiga člena. Nezdušna mati pečenju svoje vesti z obupljivim zavdajanjem veter dela, pridna hči pa svojo mater s tem tolaži, de ji tudi le s samo levo roko zamore kruh služiti.

Bodite vender modri, keršanski starši, nikar ne preklinjajte svojih otrok!

Družba sv. Detinstva za otevanje in kerševanje

otrok neverskih staršev na Kitajskim je poslednje dve leti čez milijon frankov več prihodkov prejela kot poprejsnje dve leti. 324.826 otročičev je bilo keršenih zmed tih jih je 208.924 umerlo. Znano je, de tamkej neverski starši otroke zametvajo, ktere kristjanje pobirajo in keršujejo, in kar se jih živih ohrani, jih s prihodki družbe usmiljeniga Jezuska ali sv. Detinstva po keršansko odrejšajo. Ta družba je po vsih petih delih svetá razširjena; celó iz Avstrallje je prispelo 120 frankov, iz Afrike 3.550 fr., iz Avstrijskiga 50.296 fr.; nar več na Francoskim, kjer je središe, v Parizu namreč. — Ta družba ima že tudi mučenca ali marternika, nekdanjiga neverskiga zdravnika; umerl je v ječi vsled nepopisljive nesnage in terpljenja.

Dvomljivim prav svetovati. Bil je bogat kupec, ki je imel tri sine. Nadergnil je bil veliko bogastvo, pa ne brez lakomnosti, ne z dobro vestjo. Huda bolezen ga potlačí, in ko le hujši prihaja, je jel misliti tudi na svoje zveličanje. Pokliče pred se svoje sine in jim dopoveduje, kako de je le zavolj njih s tolikim trudam, skerbmi in delam toliko denara pridobil, češ, de bodo po njegovi smerti prav lahko izhajali. Hoče pa tudi od njih vediti, kakošne pomoči in tolažila de mu je po smerti od njih pričakovati. Naj starši obljubi, de bo zanj pridno molil in vbogajme dajal, svete maše zanj najemal. Tudi drugi je enako obetal, in oče se je zveselil nad tem. Pride versta na tretjiga in nar mlajšiga, ki je tudi vprašan, kaj de bo storil za očeta, ko mu umerje? Odgovori pa le-tá bolnimu očetu: „Veste, preljubi oče, res bom iz otroške ljubezni po vaši smerti za vas molil; moram vam pa svetovati, skerbite sami za svoje zveličanje zdaj, kolikor imate še časa in moči k temu! Zakaj geljufali bi se, ako bi se zgoli in edino na molitev otrok zanašali. Le prepogosto otroci prevzamejo po smerti staršev bogato dedšino, pa ne mislijo kej dosti na tiste, za kterim so podedvali.“ — Oče se je zavolj tih besed močno čudil, se je spoznal in spreobrenil. Delal je resnično pokoro, je krivično blago povračeval, je ubogim usmiljen je skazal, kolikor je mogel, in je zaspal pobleвно in zveličano. Sin, ki je bil očetu ta svét dal, je stopil kmal po očetovi smerti v samostan, in bil je zvest služabnik Božji.

Pri undanjih potresih v neapolitanskim kraljestvu je neki do 30.000 ljudi ob življenje. Kako pač hitro je po življenji veliko tavžent ljudi. „Bodite pripravljene, ker ne veste ne ure ne dneva, kdaj Gospod pride!“

Pogovori z gg. dopisovavci.

ČČ. gg.: A. L., M. U., P. H., O. K., B.: Prav hvaležno prejeli. — G. B.: Oddali. — G. G.: Nam je žal! bila je pomota. Kadar kdo ne dobi „Danice“, je vselej kaka pomota kriva, kjer že bodi, ker močno želimo, de bi bilo vsim vstreženo.

Mili darovi.

Za afrikanski misijon:

S Turjaka 6 gold. 20 kr. — Blaž Vuk 1 gold. — M. Sovan 1 gold. —

Duhovske zadeve.

V goriski nadškofii so umerli 7. prosenca, t. i. korar in skolastik, preč. gosp. Peter Budin, v 88. letu svoje starosti. — gosp. Švagel, kaplan v pokoji, 19. kopenska, in gosp. Pucihar 10. grudna. R. I. P.!

V ljubljanski škofii. Grof-Lambergova korarija pri ljubljanski stolni cerkvi je podeljena v. č. gosp. Jurju Zavašniku, korarju Flachenfeld-Volvicove korarije in viksimu šolskimu ogledu ljubljanske škofije. Fara Čemseni je podeljena farnimu vikarju v stari Oslici, č. g. Kajetanu Hueberju. Stara Oslica je tedaj 22. u. m. razpisana, in prošnje za njo do c. k. dohodarskiga dežel'niga vodstva v Gradcu se v navadnim času v škofijski pisarnici oddajajo.